

Шифр Спеціальності 052	Спеціальність «Політологія», ОП Політичний менеджмент	Сторінка PAGE * Arabic * MERGEFORMAT3 з NUMPAGES * Arabic * MERGEFORMAT4
------------------------------	--	--

«Затверджую»

Завідувач кафедри

 / Евген ПЕРЕГУДА /

21 червня 2022 р.

Розробник силабусу

 / Вадим СЕМКО /

СИЛАБУС

Політична антропологія

(назва освітньої компоненти (дисципліни))

1) Шифр за освітньою програмою: ВК08				
2) Навчальний рік: 2022/2023				
3) Освітній рівень: бакалавр				
4) Форма навчання: денна				
5) Галузь знань: 05. СОЦІАЛЬНІ ТА ПОВЕДІНКОВІ НАУКИ				
6) Спеціальність, назва освітньої програми: 052 Політологія ОП «Політичний менеджмент»				
7) Статус освітньої компоненти: вибіркова				
8) Семестр: 4				
9) Контактні дані викладача: Семко Вадим Леонідович кандидат політичних наук, доцент Профіль на сайті КНУБА: http://surl.li/foiuj . e-mail: semko.vl@knuba.edu.ua				
10) Мова викладання: Українська				
11) Пререквізити: «Вступ до спеціальності», «Історія держави і права України», «Історія держави і права зарубіжних країн», «Історія зарубіжних політичних вчень», «Етнополітика»				
12) Мета курсу: ознайомлення з основними напрямками та підходами політичної антропології, з механізмами та інститутами влади та соціального контролю в доіндустріальних та посттрадиційних суспільствах, а також тенденціями розвитку політико-антропологічних основ функціонування суспільства, закономірностями взаємовідносин соціальних спільнот між собою та з державою у площині політичної антропології.				
13) Результати навчання:				
№	Програмний результат	Метод перевірки навчального ефекту	Форма проведення занять	Посилання на програмні компетентності
1.	ПРН01. Розуміти предметну область, етичні та правові засади професійної діяльності.	Обговорення під час занять, тематичне дослідження, контрольна робота, есе	Лекція, практичні заняття	ІК ЗК01 СК01 СК03 СК04 СК09
2.	ПРН08. Вміти використовувати базовий категорійно-понятійний та аналітично-дослідницький апарат сучасної політичної науки.	Обговорення під час занять, тематичне дослідження,	Лекція, практичні заняття	ІК ЗК01 СК01 СК03

		контрольна робота, есе		СК04 СК09
3.	ПРН10. Вміти описувати, пояснювати й оцінювати політичні процеси та явища у різних історичних, соціальних, культурних, ідеологічних контекстах.	Обговорення під час занять, тематичне дослідження, контрольна робота, есе	Лекція, практичні заняття	ІК ЗК01 СК01 СК03 СК04 СК09
4.	ПРН11. Застосовувати інструментарій нормативної та емпіричної політичної теорії, політичної методології, порівняльної та прикладної політології, міжнародних та глобальних студій у фаховій діяльності.	Обговорення під час занять, тематичне дослідження, контрольна робота, есе	Лекція, практичні заняття	ІК ЗК01 СК01 СК03 СК04
5.	ПРН12. Вміти аналізувати взаємодію політичних акторів та інститутів, владу та урядування, політичні системи та режими, політичну поведінку у різних контекстах їх функціонування.	Обговорення під час занять, тематичне дослідження, контрольна робота, есе	Лекція, практичні заняття	ІК СК01 СК03 СК04

14) Структура курсу:

Лекції, год.	Практичні заняття, год.	Лабораторні заняття, год.	Курсовий проект/ курсова робота РГР/Контрольна робота	Самостійні робота здобувача, год.	Форма підсумко- вого контролю	
денна	30	30	-	Контрольна робота	30	Залік
Сума годин:				90		
Загальна кількість кредитів ECTS				3,0		
Кількість годин (кредитів ECTS) аудиторного навантаження:				60 (2,0)		

15) Зміст курсу

Тематика лекцій та практичних занять

Змістовий модуль 1. Політична антропологія як наука та антропологічні дослідження в галузі політології.

Тема 1. Політична антропологія як наука. Джерела і методологія вивчення. (Л 2 год., ПЗ 2 год.)

Тема 2. Історія політичної антропології. (Л 2 год., ПЗ 2 год.)

Тема 3. Антропологічна експертиза політичних відносин та інститутів. (Л 2 год., ПЗ 2 год.)

Змістовий модуль 2. Людина політична.

Тема 4. Людина політична, соціобіологічні основи нерівності і влади. (Л 6 год., ПЗ 6 год.)

Змістовий модуль 3. Антропологічні дослідження суспільно-політичних відносин та політичних інститутів.

Тема 5. Форми соціальної та політичної організації, особливості формування владних відносин в архаїчних суспільствах. (Л 4 год., ПЗ 4 год.)

Тема 6. Антропологія лідерства. (Л 4 год., ПЗ 4 год.)

Тема 7. Антропологія насилля та тріумфу. (Л 2 год., ПЗ 2 год.)

Тема 8. Гендерна детермінація влади. (Л 2 год., ПЗ 2 год.)

Змістовий модуль 4. Антропологічні дослідження політичної свідомості.

Тема 9. Ірраціональні форми мислення. Політичні символи та ритуали. (Л 4 год., ПЗ 4 год.)

Тема 10. Актуальні проблеми політичної антропології. (Л 2 год., ПЗ 2 год.)

Тематика контрольних робіт:

1. Історичні та психологічні форми влади в роботі М.Блока

2. «Феодальне суспільство».

3. Концепція сегментарної держави А.Саутхолла.

4. Сакральність влади в працях М. Абеле та Ж.Баландьє.

5. Концепція К. Леві-Стросса в роботі «Структурна антропологія».

6. Типологія архаїчної влади Ж. Баланд'є.
7. Особливості становлення політичної антропології в Україні.
8. Ідея вікової стратифікації в роботі Г. Шурца «Вікові класи та чоловічі союзи».
9. Етнографічні приклади інституту бігмена.
10. Етнографічні приклади вождізму.
11. Магічна складова влади.
12. Юдейська репрезентація насилля: принцип таліона.
13. Давньогрецька репрезентація насилля: міфологічна онтологія.
14. Давньоримська репрезентація насилля: домінування і влада.
15. Християнський переворот: наратив жертви.
16. Звинувачення в чаклунстві як здійснення влади
17. Жертвоприношення як дяка за дарування та отримання влади.
18. Африканські шляхи смерті та потойбіччя.
19. Сучасні атавізми символізації владних відносин.
20. Символіка смерті правителя(вождя).
21. Спорт як переадресація агресії.
22. Релігійні та світські підходи до проблеми критерію сенсу людського життя.
23. Суспільство політичної вистави.
24. Національно-патріотична легітимність влади.
25. Спільне та відмінне в етнонаціональній політиці України та РФ.
26. Управління етнонаціональною сферою: принципи, механізм і правова база.
27. Політична участь і діяльність етноспільнот в Україні.
28. Етноспільноти України в міждержавних відносинах.
29. Російська етноспільнота в україно-російських відносинах.
30. Етномультікультуралізм як вимір демократії.
31. Націоналізм як світогляд та ідейна засада нації-держави.
32. Націоналізм та імпершівінізм у теорії і на практиці.
33. Націоналізм і сучасна політична ситуація в Україні.
34. «Декларація принципів толерантності» ООН (1991 р.) і питання міжнаціональних відносин в Україні.
35. Проблеми етнотолерантності в ЗМІ.
36. Етнотолерантність у політичному житті.
37. Українське законодавство щодо міграційних процесів.
38. Проблеми подвійного громадянства.
39. Наслідки міграційних процесів для етнодемографічного розвитку України.
40. Правовий статус іммігрантів у країнах Заходу.

16) Основна література:

Підручники:

Губерський Л. Б. Людина і світ: підручник. К.: Т-во «Знання», 2001. 350 с.

Крадин М.М. Політична антропологія: Підручник. 2-е вид., Випр. і доп. М.: Логос. 2004. 272 с.

Сегеда С.П. Антропологія: підруч. [для студ. гуманіт. спец. ВНЗ]. К.: Либідь, 2009.

Навчальні посібники:

Поправко О.В. Антропологія: навчальний посібник. Мелітополь: Вид-во МДПУ ім. Б. Хмельницького. 2016. 285 с.

Ситник О. Культурна антропологія: походження людини і суспільства: посіб. для студ. Л.: Вид-во Львів. політехніки, 2012.

Тиводар М. Раси і расова класифікація / Етнологія: навч. посібник. Львів: Світ, 2004. С. 178-190.

Методичні роботи:

Гуцуляк О.Б. Філософська антропологія: навчально-методичний посібник. Івано-Франківськ, 2015. 34 с.

Панков О.А. Методичний посібник до курсу «Соціальна антропологія». Одеса: Астропринт, 2004. 56 с.

Чабанов В. Г. Політична антропологія: навчально-методичний посібник. Кам'янець-Подільський: Аксіома, 2017. 104 с.

Шифр спеціальності 052	Спеціальність «Політологія», ОП Політичний менеджмент	Сторінка PAGE * Arabic * MERGEFORMAT3 з NUMPAGES * Arabic * MERGEFORMAT4
-------------------------------------	--	---

17) Додаткові джерела:

- Баландьє Ж. Політична антропологія. Пер. з фр. К.: Альтерпрес, 2002.
- Боряк О. Сучасна культурно-соціальна антропологія: нові тенденції та здобутки / Народна творчість та етнологія. 2013. № 1. С. 85–88.
- Головко Б. Методологічні засади культурної антропології / Методологічні проблеми культурної антропології та етнокультурології: зб. наук. пр. К.: Інститут культурології НАМ України, 2011. С. 11.
- Держановська С. Сутність політичного лідерства: аналіз праць сучасних українських науковців. Ефективність державного управління. Збірник наукових праць. 2014. Вип. 40. С. 310–316.
- Железко А. Сучасна інтерпретація антропологічної проблематики у різних сферах гуманітарного і природничого знання // Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Випуск 16. Серія 9. Сучасні тенденції розвитку мов. К., 2018. С. 83-92.
- Кравець А.Ю. Політична антропологія: Монографія. Дніпропетровськ, 2012. 178 с.
- Левенець Ю. Політична антропологія як парадигма політико-філософської рефлексії / Соціогуманітарні проблеми людини. № 4. 2010. С. 129–142.
- Луцишин Г.І. Національна консолідація України в умовах сучасного політичного процесу [Текст]: монографія. Львів: Вид-во Львів. політехніки, 2012. 361 с.
- Луцишин Г.І. Конфліктологія. Словник: поняття, категорії, терміни. За ред. М.П.Гетьманчука, П.П.Ткачука. Львів: ЛІСВ, 2007. 205 с.
- Мельник В. М. Три етапи становлення політичної антропології. Вісник Львівського університету. Серія філософсько-політологічні студії. 2019. Вип. 23. С. 190-195.
- Сегеда С. Антропологічний склад українського народу: Етногенетичний аспект. К., 2001.
- Сегеда С. У пошуках предків. Антропологія та етнічна історія України. К.: Наш час, 2012.
- Токовенко О., Пащенко В. Антропологія політична // Політична енциклопедія / редкол.: Ю. Левенець (голова), Ю. Шаповал (заст. голови). К.: Парламентське видавництво, 2011. С. 34.
- Айтов С. Ш. Історична антропологія та дослідження географічних чинників розвитку цивілізацій / Гуманітарний журнал. – Зима – Весна 1–2. 2014. С. 68–74.
- Буяк Б. Феномен лідерства в історико-філософській ретроспективі. Гуманітарний вісник. 2015. № 36. С. 238–253.
- Ганьба О. Поняття, ознаки та особливості суб'єктів архаїчних правовідносин первісного родового суспільства//Теорія держави і права. 2018. № 12. С. 253-257
- Ганьба О. Особливості класифікації архаїчних відносин родового суспільства// Правова позиція, № 4 (25), 2019. С. 7-12.
- Дандекар Дхармеш. Концепції політичного лідерства: філософсько-антропологічні та соціокультурні виміри// ГРАНІ. 2020. Том 23. № 3. С. 73-81
- Денисенко В. М. Політика в контексті антропологічних вимірів. - Вісник НТУУ "КПІ". Політологія. Соціологія. Право: збірник наукових праць. 2013. № 1 (17). С. 34–39.
- Дубінська В. О. Теоретичні засади дослідження політичного лідерства у системі державного управління. Актуальні проблеми державного управління. 2014. № 2. С. 14-21.
- Дюркгейм Е. Первісні форми релігійного життя: Тотемна система в Австралії. К.: Юніверс, 2002. 242 с.
- Ковальчук В. Філософська антропологія як гуманітарно-наукова парадигма у розумінні людини / Науковий вісник Чернівецького університету: зб. наук. пр. – Вип. 663–664. Філософія. С. 58–62.
- Козловець М. А. Європейська ідентичність: уніфікація чи «єдність в розмаїтті»? / Гуманітарний вісник ЗДІА. 2009. Вип. 37. С. 72–86.
- Мельник М. В. Антропологічний вимір правової культури українського суспільства / Бюлетень Міністерства юстиції України. 2013. № 7. С. 123–130.
- Мельник В. М. Теоретична конструкція політичної антропології. Гілея: науковий вісник. Збірник наукових праць. 2016. Вип. 113 (10). С. 348-360.
- Мельник В. М. Дослідницькі групи та школи політичних антропологів: нова класифікація. Вісник Львівського університету. Серія філософсько-політологічні студії. 2019. Вип. 24. С. 171-183.
- Мельник В.М. Теоретична конструкція політичної антропології / Гілея: науковий вісник. 2016. Вип. 113. С. 348-360.
- Мельник В.М. Орієнтальний вимір політичної антропології: дефініція, термінологія, головні політологічні школи / Гілея: науковий вісник. 2019. Вип. 144(3). С. 88-93.
- Тельпіс О. В. Антропологічна природа політичного лідерства в міжнародних відносинах // Актуальні проблеми міжнародних відносин. - 2011. - Вип. 103(1). - С. 236-247.

Шифр Спеціальності 052	Спеціальність «Політологія», ОП Політичний менеджмент	Сторінка PAGE * Arabic * MERGEFORMAT3 з NUMPAGES * Arabic * MERGEFORMAT4
-------------------------------------	--	---

Інформаційні ресурси

Міжнародний союз антропологічних та етнологічних наук (International Union of Anthropological and Ethnological Sciences). URL: <http://www.leidenuniv.nl/fsw/iaaes>.

Європейська асоціація соціальних антропологів (European Association of Social Anthropologists). URL: <http://www.easaonline.org/>.

Американська антропологічна асоціація (American Anthropological Association). URL: <http://www.aaanet.org/>.

Королівський антропологічний інститут Великої Британії та Північної Ірландії (Royal Anthropological Institute of Great Britain and Northern Ireland). URL: <http://lucy.ukc.ac.uk/rai/>.

Інститут політичних та етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України. URL: <http://www.ipiend.gov.ua/?mid=15>.

Інститут демографії та соціальних досліджень. URL: <http://www.idss.org.ua/>.

Інститут української археографії та джерелознавства ім. М.С.Грушевського. URL: <http://archeos.org.ua/>.

Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського. URL: www.nbuv.gov.ua.

Національна історична бібліотека України. URL: <http://www.dibu.kiev.ua/>.

Національна парламентська бібліотека України. URL: <http://www.nplu.org/>.

Наукова бібліотека ім. В. Максимовича Київського національного університету ім. Тараса Шевченка. URL: <http://lib-gw.univ.kiev.ua/>.

Наукова бібліотека Львівського національного університету ім. Івана Франка. URL: <http://library.lnu.edu.ua/bibl/>.

Освітній сайт Київського національного університету будівництва і архітектури. URL: <http://org2.knuba.edu.ua>.

18) Система оцінювання навчальних досягнень (розподіл балів):

Поточне оцінювання та самостійна робота				Індивідуальне завдання	Сума балів
ЗМ1	ЗМ2	ЗМ3	ЗМ4		
15	20	20	15	30	100

19) Умови допуску до підсумкового контролю:

Умовою допуску до здачі іспиту є захист курсової роботи та відвідування лекційних занять. З поважної причини (хвороба чи інші обставини непереборної сили) відвідування лекційних занять може бути замінено на виконання реферату за темою лекційного заняття для врахування балів у підсумковому контролі.

20) Політика щодо академічної доброчесності:

Списування під час тестування та інших опитувань, які проводяться у письмовій формі, заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). У разі виявлення фактів списування з боку здобувача він отримує інше завдання. У разі повторного виявлення призначається додаткове заняття для проходження тестування.

21) Посилання на сторінку електронного навчально-методичного комплексу дисципліни:

<https://org2.knuba.edu.ua/user/index.php?id=2839>